

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a robis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általuk katolikusok térekvésének előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) **Napló** Lelőpápa Zichy Nándor grófnak 1865. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskol-utca 4. sz.)

A svarczgelb párt.

Mindenki tudja, hogy azok között, a kik a néppárt megalakulásánál jelen voltak, egyik vezérszereplő egyéniség Zichy Nándor gróf volt. Zichy Nándor grófnak dynasztikus érzelmeit, az uralkodó ház iránt való meggyőződéses lojalitását pedig senki előtt ismertetni nem kell, hiszen tudja az egész világ. Nos ennek a két dolognak egy személyben való egyesülése, tudniillik, hogy Zichy Nándor gróf az országgyűlési néppárt egyik bevallott vezére, másrészt pedig, hogy egész életén becsületesen ragaszkodott az első magyar embernek, a királynak személyéhez, ez arra indította a zsidó-liberális sajtót és annak szelvében-hosszában lármázó csatlósait, hogy kimondták, miszerint a néppárt nem egyéb, mint svarczgelb párt, mely Ausztriának mindenben meghódol, még olyanokban is, a mik Magyarországra kárára vannak.

Tudom, hogy szükségtelen Zichy Nándor hazafiságát védelmezni, annyira intakt, annyira magasan álló jellem ő, hogy erre legkevésbé sem szorult. De ma annyira a hazugságok korszakát éljük, hogy a liberális sajtó előtt nincs eszköz,

melyet a néppárt bemocskolására alkalmazni nem tartana.

A dynasztikus érzelmek, az uralkodó ház iránt való belső ragaszkodás a magyar embernek veleszületett tulajdonsága. vért és életet áldozni azért, a kit Isten királyunkká rendelt, a magyar mindig kész volt. Ki esodálhatja tehát, ha az ő Zichy család sarjában ezek a nemes jellemvonások kifejeződésnek. De abból, ha valaki az uralkodó királynak hűségese alattvalója, nem következik, hogy helyeselnie kell az országában uralkodó áramlatokat, a kormányon ülő minisztereknek sokszor helytelen intézkedéseit. Mikor Zichy Nándor 1861-ben — akkor, mikor a véle hasonló gondolkozású embereket még Kossuth-kutyáknak titulálták — tehát mikor őt hazája szeretetéért, jogainak védelméért fogságba huzolták, vajjon nem volt-e Zichy Nándor gróf akkor ép úgy híve I. Ferencz Józsefnek, mint az, milyen most? Ha valamit helytelennek talált, a mi ellen sikra szállott, s a mi miatt őt szabadságától és vagyonától megfosztották, vajjon az uralkodóban kereste-e azt a hibát, vagy pedig azokban, kik a reakciók bizott hatalommal visszaéltek? Nem hazáját akarta-e védelmezni akkor és ezért sikra szállott a miniszterek ellen?

Vajjon most, a mikor szintén az egyházi-politikai ellenzéknek élére lépett, nem szereti-e ép úgy hazáját, mint szerette multban, és nem ragaszkodik-e uralkodó királyához ép oly becsületese lélekkel, mint azt a multban cselekedte? És ha akkor szükségesnek tartotta magát exponálni a haza javáért, nem éppen úgy szükséges-e ez ma, mikor a megvadult liberalizmus a nemzet szekerét tuskónokron keresztül az örvény szikláinak közé tereli?

Abból is alkalomból mondom ezeket, midőn Páder Rezső országgy. képviselő, a néppárt ezen egyik legszimpatikusabb tagja, röviden, de annál hathatósabban védi a néppártot az ellen a vad ellen, mintha dynasztikus érzelmeiért bármit is hajlandó volna a haza javából feláldozni, mintha Bécsét dédelgetné s a kiegyezés kézzel-lábbal való védelmezéséért akár a falnak is kész volna neki menni.

Azt tartjuk, hogy a néppárt gyökereit a nemzet testében vetette meg, onnan sarjadt ki, képviseli a nemzet kivánságait, lehet-e tehát képzelní, hogy képviselő bármit is tennének olyat, a mi a haza javával ellenkezik? Nézzük csak vele szemben a többi pártokat, először a hivatalos kormánypártot. Ki tartja főnn? Senki más, mint a hatalom mos-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Oberammergau.

írta: dr. Tóth József.

Az a kis bajorországi falu, mely a fenti nevet viseli, minden tizedik évben — mondhatni — az egész művelt világ figyelmének s egyuttal százezrek szíve vágyának tárgya: mert a világszerte nevezetes passiójátéknak színhelye a szerény kis helység. Ki ne olvasott vagy hallott volna az oberammergau passiójátékáról? Kinek szívében nem támadott volna a legélénkebb vágy, hogy tanuja lehessen ama valóban fenséges színjátéknak, melyet a kis falunak buzgó s vallásos lelki lakói előadnak minden tizedik évben megjelenítvén ama örökké nevezetes s kihatásait oly istenien magasztos eseményeket, melyeknek a mi Urunk Jézus Krisztus életének utolsó napjaiban Jeruzsalem, a zsidók fővárosa, tanuja volt?

Bajorországban utazván utamnak egyik célját az oberammergau passiójáték megtekintése képezte. A vonatok, melyek Oberammergau felé közlekedtek, zsúfolásig megteltek utasokkal, kik mind-mind ugyanazon célból keltek utra, mint jó magam. Talán felesleges is megjegyznem, hogy azoknak igen tekintélyes része angol és francia. Utközben találkoztam egy kis magyar társasággal, melyet azonban sajnálatomra később nem találtam s így csupa angol és francia közé keveredtem.

Az ut Münchenből egész Oberammergauig változatos s regényesen szép.

Nagyszerű, de egyuttal szomorú benyomást kelt a szívbem a stahrembergi tó, mely egy szerencsétlen királynak, II. Lajos bajor uralkodónak sírját képezte. Mi történt e szerencsétlen király lelkében? Ki tudná megmondani? Meghasonlott lelkek bolgotalanoknak érzik magukat e földön s szabadulni óhajtának mindentől, de leginkább önmaguktól, ha csak a szigorúan vallásos érzés nem tartja őket azon egyensúlyban, mely a kegyelem legszebb diadala.

A távolban nyugvó méltósággal szelte a tó habjait a két part között közlekedő hajó. Az alkonyati szellő játszi fodrokat vert a tó vizén, melyek szépen enyelegve csókolgatták a hajó oldalait.

Nem hasonlít e hajóhoz az emberi szív, mely az élet tengerének hullámain siklik tova? Az a hajó biztosan halad kitűzött célja felé, ha kormánya biztos. Az emberi szív is, ha kormányát a kegyelem irányító hatalma képezi, bizony halad örök célja felé, mert Isten keze vezérli azt szerető gondossággal... Ilyen gondolatok között alig vettem észre, hogy mily gyorsan s észrevétlenül mulik az idő s én mind jobban közeledtem célom — Oberammergau felé. Jobbra-balra egymás után tűntek el a bajor Alpok magas csúcsai, melyeket a nyugodni készülő nap sugarai aranyoztak meg. Weilheim és Murnau állomásokon áthaladva a Staffel-tó szép vidékében gyönyörködtem.

Innentől kezdve vonatunk nagy lassan haladhatott csak, mert hiszen óriási emelkedése van a vasuti vonalnak a 841 m. magasságban fekvő Oberammergauig.

Unterammergauhoz érkezve már türelmet-

lenül vártam, hogy láthassam azt a kis helységet, mely felé ennyi utasnak szíve vágyott, hogy élvezhessenek a passiójáték nyugtató cselekedves gyönyört.

Unterammergau felé indulva néhány percz múlva áthaladtunk az Ammer folyó feletti épített vasuti hídon s a kalauz „Oberammergau” kiállítására sietve szálltam ki kosimból s podgyászomat egy jó bajor fiú gondjaira bízva örömmel eltelve indultam a kis helység felé, mely valósággal benzsegett az idegenek nagy seregével, kiknek egy része kosim, legnagyobb része gyalog igyekezett előre megrendelt szállására jutni.

Már az a benyomás, melyet Oberammergau az első pillanatokba nyújt, sejteti az emberrel, hogy most egy valósággal nemzetközi helyen jár.

En még Würshofenben tartózkodva egy héttel előbb megrendelvén lakásomat, az Alpenrose-hoz címzett vendégülhöz siettem, hol megbizott emberemet már ott találtam, ki egy magánháznál szerzett szállást egy igen jóraváló bajor családnál. Felmenvén szobámba kellemesen lepett meg az a tisztaság és osin, mely az egész házban uralkodott. Lerakván podgyászomat, siettem vissza az Alpenrose-ba, hol megvacsoráltam. Szemléltartva az étkező helyiségben s egy kissé hallgatóva, minő nyelven beszélnek a vendégek, meglepetve vettem észre, hogy csupa francia és angol közé kerültem. Szomszédom is egy londoni angol volt, ki azonban francziául is beszélvén, megmondta, hogy Londomból egyenesen azért jött nővérével, hogy a híres passiójátékot lássa.

(Vége köv.)

tani birtokosai. Nem a nép, hanem azok, a kiknek a nép pénzére, erejére szükségük van. Ezért csináltak azok a miniszterek Tisza Kálmán uralma óta egy szolgálékü hivatalnok-sereget, adtak neki hatalmat, előnyöket, jövedelmeket, hogy ennek fejében azok kormánypartii képviselőket liferaljanak. Velük és segítségükre vannak a zsidók, a kiknek javára és előnyére az uralkodó kormánypart a régi magyar faj rovására törvényeket csinált, jogokat adott. Vele van a kormányfő a megvesztegethető sajtó legnagyobb része és a zsidó sajtó egészen. Ezek csinálják mellette a hangulatot és közvéleményt s a mint a tapasztalat mutatja, elég szomorú eredményt értek el eddig is. Tehát a hivatalnok-sereg és ezek hozzátartozói, a zsidók és a megvesztegethető újságírók, ezek képezik a talajt, melybe a mai kormány gyökereit vetette, ezen épült fel s ezekkel tartja fenn zsarnoki hatalmát, míg az alulról jövő reakció megállt kiált neki.

A függetlenség párt a nép óhajának kifejezése volt. Ideális, népszerű eszmékkel indult az országgháza. A nemzet egy része rajongott és még ma is, ámbár megfogvatkozva, rajong érte. De képviselői nem tudtak megfelelni a beljük helyezett bizalomnak. 32 év alatti nem vittek ki semmit. Folytonosan intriguáltak, marakodtak egymás között. A míg Irányi Dániel élt, zászlólag meg volt még az egység és nimbusz. A mióta az meghalt, pláne a mióta Kossuth Ferencz, illetőleg az ő impresszáriója, Eötvös Károly vette át a vezérserepet, a rejtett sebek kidagadtak, kifakadtak, s egész utálatosságában mutatják azt a megbomlott állapotot, melyben ez a párt azóta leledzik. Felekezeti gyűlötség tanýja, az erősebb kálvinista úti-márja a gyengébb katolikust, nem a haza függetlenségeért, hanem a pártfelek legyűrésért küzdenek immár. Sőt annyira is vetemedtek, hogy a hatalomért a kormánypart legtisztességtelenebb részével, a Bány-párttal is szövöztek.

Igy növekedett szinte észrevétlenül a nyakukra a néppárt. Zászlójára írta a nép igaz óhajait, azt, a mit megsértett vallási meggyőződése orvoslásképen követelt, azt, a mit szellemi és anyagi előhaladásában óhaját. De nemcsak beszél, hanem tesz is. És mivel a népből sarjadzott, csak azt követelheti, a mit a nép java kíván. Ott volt a kvóta kérdés, a melyben az egyedül helyes állást, a le-szavazást állotta. Ott vannak a gazdasági kiegyezésre vonatkozó kijelentései, a hol függetlenségibb a függetlenségiek-nél.

Helyesen mondja Páder Rezső, hogy a néppártnak van magához való anyja ezze, hogy semmiféle politikai kiegyezést nem tart dognának, hanem a fejlődő helyzetekben olyan helyre áll, honnan a magyar nép és magyar haza javáért legtöbbet tehet. Kívánatosnak tartja ugyan a kiegyezés fenntartását, de érte nem áll soha a feje tetjére.

Ez az őszinte hang, meg a néppárt eddigi összes szereplése eléggé hangosan szóló czáfolatai azoknak a rágalmaknak,

melyeket az ellenfél uton-utfélen a néppártra kiabál.

Az örökimádás temploma.

Károly János káptalani helynök most kibocsátott körlevelében az alábbi magarópti szavak kíséretében rendel el a gyűjtést az örökimádás templomára:

Isten dicsőségére templomot építeni, áldozat. A templomban Isten örök imádását megalapítani, szent buzgóság; és egy ilyen templomot ama megmérhetlen csapás sulya alatt, mely megfosztotta hön szeretett királyunkat hitvesétől, országunkat királynéjától, mondom, egy ily templomot Erzsébet királynénak emlékére emelni: nemzeti erény.

Tudjátok kedves testvéreim, hogy ennek az örökimádási templom építésének eszmeje egy nemes lélek szívében fogamzott meg, az egész ország hatolikus hölgyeinek keblében visszhangra talált, s ma már az egész országban, minden megye, város és faluban bizottságok alakultak e magasra szél létesítésére.

Nem szükséges bőven idejegyeznem, hisz be van az véve a ti és hiteitek szívébe milyen, be a történet lapjaiba, ki volt nekünk, nemzetünknek Erzsébet királyné? A bekelező galamb volt ő a multba, az önmagát föláldozó anyai szeretet volt utolsó lehelletéig egész életében. Végre hitvese volt a legifjólalozóbb, a legalkotmányosabb magyar királynak. Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége I. Ferencz Józsefnek, a ki betyenedik születése napja alkalmából a magyar nemzet lelkes áldkivánatára f. hó 19-én ekkép szölt a nemzethez: „... Meghatottan utasítom önt ta kormányelőköti hogy legmeleggebb és legbensőbb köszönetemet, mely még a legtávolabbi konyhóba is eljusson, országszerte hürdesse. Tudják meg Magyarország népe, hogy életemet javuknak szereltem, hogy boldognak érzem Magamant jöletüket előmozdítani, hogy a hűség, hazafiság és kölcsönös bizalomban látom azon erős támaszokat, a melyeken a haza jövője nyugszik.

A mindenható Isten áldja meg és oltalmazza azon kapesot, mely Engem népeimmel összeköli.

Ide irtam Krisztusban testvéreim, e szavakat, hogy nap hirdesse a napnak, éj adja tovább az éjnek és unokák beszéljék az unokáknak, mert ilyen szavak még nem zengtek el sola királyi ajkáról az egész világ történetében.

Élnek emlékteiben van még bizonyára az a magas látogatás, melylyel Klotild Föhérczegnő Ő Császári és Királyi Felsége városunkat, boldog emlékü püspök atyánkat a legközelebbi multban kiténtette! a mikor az Örökimádás fejérmegyei és székesfejérvári vidéki egybegyűlt fényes bizottság élére állani s annak védnökségét elfogadni kegyesen méltóztatott, a szónoki emelkedettség üdvözölő szavaira pedig melyeket Szögyény-Marich Julia a városi helygybizottság elnöke Hozzá intézett, ekkép válaszolni kegyeskedett:

„Köszönöm! — mondá Ő Császári és Királyi Felsége — örömmel jelentem meg gyűléstekre és igen szívesen fogadtam el a védnökséget azon szent és oly kegyeletes mi felett, melyet mindnyájan oly buzgó fáradozással előmozdítanak.

Müködésüket mindenkor nagy érdeklődéssel fogom kísérni és arra Istennek legdusabb szent áldát edsem.

És midőn e legmagasabb kegyért Cziráky Antal gróf, mint a megyei bizottság elnöke az ügylhoz legméltóbb szavakkal mondott Ő Fenségnék köszönetet, az egész egyházmegye magáévá tette. Hogy mily magasra érzés templomot építeni az Isten dicsőségére, jól tudja azt Klotild Királyi Herczegnő Ő Fensége, a ki őrangyala Alesuth vidékének, a ki anyai szeretetét megosztja az árvákkal és otthont épít nekik, a ki Fenséges Urával együtt szolgálatába édesgeti a művészetet, esetet ad Leánya kezébe, s megfesteti boldog Margit képét s azon a helyen, a hol egykor IV. Béla sz. Eusztách csüthi monostort rakta, olyan fényes templomot épített Istennek, hogy hire tulterjed az ország határan.

Ugyanazért kedves testvéreim az Urban! a boldogemlékü Erzsébet királyné emlékére emelendő Örökimádás templom alapjának összegyűjtésére nézve felkérem a tisztelendő lelkeskedő papságot, miszerint szeptember 9-én minden templomban, a melyekben t. i. ez alkalommal isteni szolgálát tartatik, a minden helyen e czélra vállalkozó hölgybizottságok szíves közbejöttével az eddigi szokás szerint a gyűjtést egész buzgósággal eszközölni és a befoly adományokat kizárólag csakis méltóságos gróf Cziráky Antal ur mint a megyei bizottság elnökének czimezve Lovasberénybe származtatni szíveskedjék.

Felkérem arra is, hogy lehetőleg szeptember 10-dikén, mint Erzsébet királyné Ő Fensége halála évfordulóján minden parochiális templomban ünneppályes gyász szent mise tartassék. Székesfejérvárott pedig a székesegyházban tartandó ünneppies gyász szentmise alatt az Örökimádás templom helyi bizottsága e napon is külön gyűjtést fog eszközölni. Mindezekről pedig a hívek előre értesítendők.

UJDONSÁGOK.

— **Egyházmegyei hírek.** Károly János, káptalani helynök, nagyprépost Vencz Antal segédlelkészt ideiglenesen nyugdíjba helyezte, míg betegségeből felépül, Sumlicz György, esákvári káplánt pedig két hónapra szabadságot, hogy sulyos gyomorhajából teljesen kigyógyuljon.

— **Dedikáció.** A helybeli székesegyház felszentelésének holnap lesz az évfordulója. Ez alkalommal d. n. 3 órákor ünnepi veesernye lesz, melynek folyamán az oltárokat újra inezenzálják. — A szertartásokat Mayer Károly apárkanonok végzi.

— **A megyei tisztikar öröme.** Hirt adtuk annak idején arról, hogy a megyei törvényhatósági bizottság drágasági pótlék címén az árpa-pénztári tartalék-alapból a megyei tisztviselők és segédhivatalnokok részére 40.000 koronát szavazott meg. Most — mint értesülünk — a belügyminister jóváhagyta a közgyűlési határozatot oly módosítással, hogy csak 20.000 korona utalványoztassék ki a július hó 1-től december hó végéig terjedő félévi időszakra.

— **A tanév kezdetén.** Elhunlt a vakáció! Sok kebből tör elő e sőhaj és sok vig órának vet véget ez a tanulókra nézve szomorú határnap. Az első transzport már néhány nappal előbb jött a papák, mamák oldalán, arczúkról le lehetett olvasni, hogy drukkolnak. Megkövetik szépen a tanár urakat, legyenek egy kissé elnézők, mert bizony szünidőben egy kissé nehéz tanulni. Ez a csoport a bukottak csoportja. Javítani jöttek itt-ott kevés szerencsével. A másik jellegzetes csoport a kis diákok csoportja, kis leánykák fehér ruhában, bé-bé kalappal, kurta nadrágos diákoskák napbrantott arczezzel, igazi jó falusi színben. Virgenez gyerekek még mindannyian, szepenek a tudós képü tanár ur tekintetétől s könybe lábbad a szemük, ha a mama bucsú-esókjára gondolnak. Némi vigasztalást a czukrázdában találnak, a hol megédesítik egy kissé a válás keserűségeit. A harmadik csoport a nagy diákok csoportja, itt már a pénzügyiális ügyek is szóbeszéd tárgyát népezik. A fő az, hogy a papa ne vegye meg a könyveket, beszerzik ők, csak a legújabb árjegyzék szerint árok összege a markukba kerüljön. Persze, megelégeszenek ők avét könyvekkel is. Mindezen csoportok fölött áll a papák és mamák csoportja. Nagy a tandij, drágák a könyvek, sokba kerül a koszt, lakás! Így sóhajtanak fel s aztán ki tudja, lesz e haszna? Bizony, mi is csak azt kérdezzük, van-e, lesz-e haszna a tengernyi kiadásnak?

— **Rendkívüli közgyűlés a megyénél.** A megyei törvényhatósági bizottság f. hó 10-én délelött 10 órákor a vármegyeház első emeleti nagytermében a halasztást nem tűró ügyek elintézése végett rendkívüli közgyűlést tart. Targyalni fognak ez alkalommal a kórházi fel-

szereles, a légszuszvilágítási társulattal kötendő szerződés s az árvalási szerződés tárgyában.

— **A „Székesfejvári Kerékpár-Egylet”** augusztus hó 31-én este fél 9 órakor tartotta meg az Elite-kávészalon külön helyiségében tisztújító közgyűlését. A választás iránt nagy volt az érdeklődés s valóságilag kisszerű korteskedés előzte meg. Az elnökségre legtöbb kilátása volt *Ungvári Bélának*, a ki dícséretes önzetlenséggel érdeklődött az egyesület ügyei iránt. A közgyűlésen *Wertheim Pál* elnököt s megnyitó beszédében igen érdekes elmefuttatásban méltatta a kerékpározás előnyeit, majd ennek kapcsán szép szavakkal emlékezett meg a versenyt rendezők dícséretes buzgalomáról s miután az új életre ébredt egyesület működéséhez sok sikert kívánt, elnöki tisztéről lemondott s az egész tisztikar lemondását publikálta. Az új tisztikar az alkalommal a következőleg alakult meg: Elnök: *Ungvári Béla* 27 szavazattal; alelnök: *Armuth Márk* 27 szavazattal; titkár: *Kiss Sámuel* 24 szavazattal; pénztárnok: *Türk Géza*; ellenőr: *Kálóczi Gyula*; kapitány *Wetzi Lajos*; alkapitány: *Worrell István*; szertárnok: *Szigeti Nándor*. Választmányi tagok lettek: *Ungvári Mihály*, *Rieha Rezső*, *Friedmann Márk* és *Kümmel Béla*. Pótagok: *Stift Emil* és *Szűsz Imre*. A választás megejtése után *Armuth Márk* megköszönte a választók bizalmát, alelnöki tisztéről lemondott, minek folytán a közgyűlés elhatározta, hogy az alelnöki állás betöltése végett újabb közgyűlést tart, melynek határnapját a legközelebbi értekezleten fogják megállapítani. Végül a közgyűlés köszönetet mondott a lelépő tisztikarnak eddigi működéséért, majd pedig *Lukács László* indítványára *Wertheim Pál* volt elnököt tiszteletbeli tagnak egyhangulag megválasztották.

— **Adóügy.** A városi hatóság az alábbi hirdetményt bocsátotta ki: Folyó 1900. évre az állami összes adók kivétel és a részletezési főkönyvekben tételesen előírva vannak. Mely körülmény az 1883. XLIV. t.-cz. 36. §-ára tett figyelemzés mellett azzal tétetik közbe, hogy mindenki adóját záros határidő alatt adókönyvecskéjében 2 koronától 10 koronáig terjedhető bírság terhe mellett előírtnak tartozik. Ezért felhívjuk a város összes adózó közönsége, hogy mindenki adókönyvecskéjét az adók beírásának foganatosítása végett a városi számvétség hivatalos helyiségében *f. évi augusztus hó 31-ik napjától szeptember hó 11-ik napjáig* a délelőtti hivatalos órák alatt okvetlenül bemutatssa, az új adózók pedig ugyanott adókönyvecskéket szerezzenek. Székesfejvárvárt, 1900. évi augusztus hó 29-én. A városi hatóság.

— **Elementek a katonák.** Két napig szokatlanul élénk volt a város, uton-uttfélen katonával találkozott az ember, honvédek, huszárok, tüzerek csinos egyenruhája tarkította az esti korzó különben egyhangú képét. A város közönsége barátságosan fogadta be saját otthonába a derék hadfiakat s nem egy helyen rögtönözve kedélyes lakomát csaptak a hazáért szenvedők tiszteletére, a kik már ma hajnalban elhagyták városunkat, hogy lassanként megközelítsék a döntő ütközet színterét, mely Komárom és Kishér között lesz.

— **Halálozás.** *Steininger Sándor* kereskedő ma d. u. 1 órakor hosszas szenvedés után iskola utca 4. sz. alatti lakásán 34 éves korában meghalt. Az elhunytat f. hó 2-án 4 $\frac{1}{2}$ órakor helyezik örök nyugalomra az izr. vallás szertartásai mellett az izr. sírkertben.

— **Piacvizsgálat.** *Arokay Antal* ker. orvos dícséretes buzgalommal végzi valóban óriási elfoglaltsága mellett a heti piacok közegészségügyi ellenőrzését s talál is mindig elkobozni valót. Ma néhány véka eretlen szállót kobzott el s beszállította a kapitánysághoz.

— **Új vasuti árudíjzabás.** Szeptember hó 1-én úgy a m. kir. államvasutakon, mint az állami kezelés alá vett h. é. vasutakon új áruszállítási díjzabás lép életbe, melyben a mostani áruszállítási díjzabás jelentékeny módosítása vitetett keresztül. Lényegesebb díjfelemeléseket, illetve díjleszállításokat az új tarifák nem tartalmaznak s amennyiben egyes díjtételek fel vagy lefelé kikerekítés útján változást szenvedtek, azok főleg a számítások megkönnyítése okából történtek.

— **Táncmulatság tombolával.** A polgári zenekar a sóstói mulató helyiségben holnap, azaz vasárnap táncmulatsággal egybekötött tombolajátékot rendez. A tárgyak kisorsolása este 7 órakor kezdődik. Belépti-díj 20 fillér, melyért egy sorsjegy jár. Kellmetlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap fog megtartatni.

— **Új marhalvelevek.** A pénzügyminiszter értesíti a törvényhatóságokat, hogy az állatorvosi közszolgálat államosításáról rendelkező törvény az 1901. évi január 1-én életbe lép. E törvény a marhalvelevek bélyegilletékét olyképen emeli fel, hogy azontul a 2 évesnél idősebb ló és szarvasmarha után darabonként 20 fillér, 2 évesnél fiatalabb ló és szarvasmarha, vagyis korukra való tekintet nélkül minden öszvér és számar után 12 fillér, juhok kecskék és sertések első darabja után 4 fillér, minden további darab után 2 fillér bélyegilletéket állapít meg. A miniszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy a közsegeket ehhez képest értesítsék.

— **Új tüzereségi ágyuk.** A tábori tüzereseknek új ágyukkal való felszerelése kérdésében a hadvezetőség újdöntött, hogy az ágyuk csőve öntött aczéllból fog készülni. Ebből nyilvánvaló, hogy azok a kísérletek, a melyekről a közös hadügyminiszter a delegációkban megemlékezett, nem váltak be s a modern gyors-tűzelő ágyuk csővéhez legalkalmasabbnak bizonyult az öntött aczéll. Úgyanebből készülnék Németországban is a gyors-tűzelő ágyúcsövek.

— **Oberammergau.** A Szombathelyi Újság számára megírt s később lapunknak is beküldött tárcza cikkre, tekintettel főleg a tárgy kiváló fontosságára, felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Üzletátvétel.** *Schlögl Mátyas* hosszú időn át a legnagyobb városokban működött, mint főpincér, a legutóbbi évet városunkban töltötte, s ezen idő alatt pontos kiszolgálásával, rokonszenves megjelenésével, a közönség izlésének eljáratásával, kellemes, jó modorával a közönség tetszését annyira megnyerte, hogy bízva a közönség pártfogásában, átvette a *Turmager*-féle söresarnokot, azt izlésesen renováltatta s tekintve a pontos kiszolgálást, a vendégek iránt tanúsított figyelmés előzettségét, elmondhatjuk, hogy városunk az ő névelésében valóban nyert. Italai kifogástalanok, konyhája jóízűen magyaros. Naponta friss villásreggeli, ebéd és vacsorára a az étetek nagy választéka áll a közönség rendelkezésére. Söre az u. n. kölnyai *Dreher*-féle korona sör. Az árak mérsékeltek s így főleg abonemái ajánlatosak. Különben is az érdeklődő közönség személyes meggyőződése fogja leginkább dícsérni *Schlögl Mátyas* üzleti szakképzettségét.

— **Jó házból való fiuk tanulóinak felvételnek Schlammadinger Antal és Fia vaskereskedésében.**

— Két, csakis első vagy második osztályba járó, r. kath. középiskolai tanuló teljes ellátást nyerhet a tanévben. Felügyelet, nevelés és előmenetel garanciáját nyújtva, csakis intelligens szülők gyermekei fogadhatnak el. Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban nyerhető.

— **Szülők figyelmébe.** R. kath. állami tisztviselőnél tanuló teljes ellátásban részesülhet a családfo részéről a tanulásban segédkezés és szigorú felügyelet biztosítatik. — *Czim a kiadóhivatalban.*

— **Ifj. Schaumborn József** aranyozó eddigi üzleti helyiségéből ugyancsak a barátok új épületében (Szt.-Imre-u. 2. sz.) közvetlen a régi mellett levő üzlethelyiségbe költözött. Üzletét ez alkalommal újonnan s oly gazdagon rendezte be, hogy méltán ajánlhatjuk az érdeklődők figyelmébe a fiatal, törekvő üzletembert.

— **Megvételre keresek már használt, de jóhangú cimbalmot. 2705.**

— **2—3 középiskolai tanuló** egy kath. hivatalnok családnál jó ellátást nyerhet a jövő iskolai évre. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

— **A legízesebb asztalviz a „Krisztály”** Szent-Lukács-fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz több száz orvos által ajánlja van.

Utazás az egyházi zene körül.

Írta: **Teresia.**

(Folytatás.)

Az üdvös reformeszméknek a legtávolabb körökben való terjesztésével a közönséget az igazság ismeretére kell indítani, szóval, cselekedettel, gyakorlati előadásokkal az ügy iránt érdeklődést kelteni. Nem csak a szakemberek hivatnak a reform keresztültvitelre. Korántsem. Laikusok is lehetnek a reform zászlóvivői és támaszai; s minél több van ilyen, annál jobb. Ezek talán még a szakembereknél is nagyobb sikerrel hatnak oda, hogy minden közönséges, világias, illetlen és értetlen küszöböltés ki az istenházából és mindentől, mi az istentisztelettel kapcsolatban, összefüggésben van.

Witt 1867. szeptember 10-én Innsbruckban nemcsak szakemberek által rendezett gyűlésen adta elő tervét, fejtegette ki szándékát s tüzte ki az egyházi zeneréform zászlaját, hanem az egész világból összerögzött katolikusok naggyűlésén. Nem egy egyesület tagjainak, nem szakemberek gyűlékeztenek, hanem az egész katolikus világhoz szólt. Az egész katolikus világ képviselőit kérte, hogy vegyék pártfogásukba, karolják fel és támogassák az egyházi művészet legárvább, legelhagyottabb gyermekét, a mellőzött, semmibe sem vett s azért elétkelenedett egyházi zenét és éneket. Ez hatott és eredményhez vezetett.

Számitásom szerint, a melyben nem csaldom, mert tudom, hogy mit lehet tenni és elérni énektanítás terén 6—8 esztendő alatt, de még előbb is nagyszerű sikereket lehetne elérni az egyházi zeneréform terén, ha egyetlen ügybuzgósággal, némi áldozatkészséggel az illetékes körök részéről, egyöntetűen, de erőlesen meghonosítanák, illetve megvalósítani kezdenék a reformtörkéveket a kis és nagy papneveldeknél, úgy szintén a tanítóképzőkben. Alapos liturgikus kiképzés, úgy hogy az a kispap már mint olyan is legyen képes liturgikusan érezni, örvendeni, imádkozni, egész valójával liturgikus istentiszteletünkbe magát belegendolni, fogja eredményezni azt, hogy liturgikus énekeinkben már a fiatal lélek is kedvét leli, azokat egy lelkes, ügybuzgó tanító vezetése mellett szívesen tanulmányozza, énekelet és megismerje a fenséges Gregorium dallamok belső-külső formáját, alkotását, mílvoltát, értéküket, a bennük megnyilatkozó imaszellemet és alapvető jelentőségüket minden igaz egyházi éneket illetőleg. Négy év elteltével és aztán már minden évben ilyen liturgikus, igaz egyházi zene-nevelést nyert, fiatal levitacsapat elhagyja a szemináriumot, világgá viszi gondolkodásmódját, meggyőződését, teoretikus úgy mint gyakorlati tudományát egyházi zene dolgában is. Ily módon ki kételkedné az igaz egyházi ének és zene fellendülésében? Ha ily módon működne az aztán még a tanítóképzőkben is, — mutatis mutandis — néhány év múlva oly sikereket lehetne felmutatni, a melyek bámulatosak volnának.

Minálunk e tekintetben nem utköznénk annyi nehézségekre; mert még vannak felekezeti tanítóképzőink, melyek kántoraink javarészt szolgáltatják. Csakhoz Witt itt ismételné, a mit már 1865-ben írt: „Hogy az egyházi zene és ének-reform eme szép és magasatos célját elérjük,

semmi, de semmi áldozattól visszariadni nem szabad."

Hogy részletesebben mire kellene kiterjednie a reformtörvényeknek és előmunkálatoknak egy jobb, egy méltóbb egyházi zene létesítése czéljából a székesegyházakban, a papi szemináriumokban és tanítóképző intézetekben, itt felsorolunk különféle okokból nem lehet, bár szívesen tennők és adnánk szerény véleményt e tekintetben is. De ha jelen soraink figyelemre érdemlőnek, lesz majd szó még felvetett tárgyunkról és akkor majd nem az egyházi zene körül, hanem egyházi zenében és énekekben fogunk utazni.

(Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Értesítés!

Értesitem mindazon t. ve-
vőim, kik 1900. aug. hó 21-én
üzletemben árut vásároltak,
az napról kelt számlájuk tel-
jes összegét készpénzben át-
vehetik.

Tisztelettel

Webermann J.

Építések, építőmesterek és háztulajdonosok
figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„SCAGLIOLI“ építőlemez-gyár
TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók,
lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és
gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál ki-
válóan alkalmas.

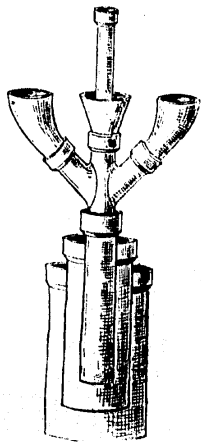
Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennye-
zetek, boltozatok, kerítésfalak, válaszfalak, ké-
mény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba,
féreg és salétrom mentes anyag.

Uj, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer.
Magyarozó füzetek és egyes anyagok árai
díjtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

Szabadalmazott (Zis-
seler rendszer.) sodrony-
szövetbetéti betonső-
vek, könyök, tölcser
és elágazások bármily
átmérővek, továbbá lá-
bazati-kövek, lépcsők,
kéményfedkövek és ce-
ment burkoló lapok állan-
dóan raktáron vannak.
— Istálló jászolokat,
etető és itató vályukat
jutányos árban ké-
szíttetnek.

**SZVOBODA
GYULA**
építész.
TATA-TÓVÁROS.

SZÉKESFEJÉRVARON:

Kovács Pál,
Ofner Béla,
Taubler Béla,
Bogyay Andor,

Deutsch F. Adolf,
Stern Béla,
Öz. Birkmayer
Lajosné,

Nyári Béla,
Lichtneckert József,
és
Gündör Samu
kereskedéseiben.

Knazovitzky Béla

különlegességek uri- és női divatáruiban
Székesfehérvár, Nador-utca.

Ajánlja a n. é. vevőközönség figyel-
mébe ujonnan felszerelt s tetemesen meg-
nagyobbított raktárát. **Hazai gyártmányu,
valódi angol, Borsalino olasz** stb. elsőrendű
gyárakból beszerzett kemény és puha
kalapok a legdivatosabb szín és formákban.

Remek ujdonságok nyakkendőknél.

A legjobb férfi-, női- és fiú kész fe-
hérművek u. m. ingek, gallérok, kezélok,
lábravalók, zsebkendők.

Különlegességek sport czikkeknél.
**A legtartósabb bőr és mindennemű házi és
posztó cipők.**

Sapkák, esőernyők, szivar- és pénz-
tárczák, szövött és kötött áruk, Glace,
svéd, kutyabőr kesztyűk.

**Alkalmi vétel valódi szarvasbőr kesz-
tyűknél, párja 1 kor. 80 fillér.**

Kész női blousok remek választék-
ban. Női és lányka kötények cloth, lüszter
és mosó anyagból.

fiu és leányka kész ruhák,

schiffonok, vásznak, belés-árak; zsinór,
szalag és csipke-diszek stb. rövidáru-
czikkek

a legjutányosabb árban!

Ugyanitt egy fiu tanulónak felvétetik.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLOMDISZITŐ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET
RAKTÁRA

SZÉKESFEHÉRVÁROTT,

Szt.-Imre-utca 2. sz. (Barátok új épületében.)

A fűtészteleendő Clerus, magas nemesség s t. kegyuraságoknak üzle-
tetmet szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom annál is inkább, mert szin-
tén a barátok épületében levő újabb és tágasabb üzlethelyiséget
óriási anyagi áldozatok árán úgy rendeztem be, hogy a legkényesebb
igényeket is a legpontosabban kielégíthetem.

Művelem és elvállalom a templomdiszítésnek következő ágait:

Oltárépítészettel és oltárdiszítéssel,

uj oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok építését aranyozását és festését,
minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a leg-
diszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

ujonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon
aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megfendelhetők mindennemű olajfestményü képek és stáció-képek.

Tisztelt Schaumann Ur!

A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt
alkalmilag elhoztam.

Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom
főoltárkép rómájának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg-
vagyok elégedve s mindenkinék tetszését és dícséretét kiérdemelte; s így önt bárki-
nek pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Velence, 1899. nov. 14.

Tisztelettel

Beleznay István, plebános.